

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Adam Bodnar

III.7064.68.2016.AN

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Rzecznik Praw Dziecka

Marek Michalak

ZSS.422.52.2017.AG

Pan
Krzysztof Kwiatkowski
Prezes Najwyższej Izby Kontroli

Podjęcie działań na rzecz zwiększenia skuteczności odzyskiwania świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego (ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów - Dz. U. z 2017 r. poz. 489, z późn. zm.) powinno stanowić priorytet w działalności organów państwa. Nawet okresowe zwiększenie ściągальności długów wobec funduszu¹ nie powoduje, że problem ten traci na aktualności.

Współpraca organów ustawowo zobowiązanych do podejmowania działań aktywizacyjnych wobec dłużników jest niezwykle istotna. Ściągальność należności może się zwiększyć, jeśli wszystkie podmioty będą ze sobą ściśle współpracować, tj. organy właściwe wierzyciela i dłużnika, komornicy, sądy, prokuratury, urzędy pracy i starostowie. Istotnym elementem jest także terminowe wykonywanie ustawowych zadań, pozostających w dyspozycji poszczególnych organów. Zaniechania w działaniach organów samorządu terytorialnego mają wpływ nie tylko na sytuację uprawnionych do alimentów, ale również na budżety gmin, które wypłacają świadczenia z funduszu (40% kwot odzyskiwanych należności stanowi dochód własny

¹ Ściągальność alimentów do Funduszu Alimentacyjnego w 2015 r. wynosiła niecałe 13 %, a w trzecim kwartale 2017 r. osiąga już 26 %, [www. mpips.gov.pl](http://www.mpips.gov.pl)

gminy organu właściwego wierzyciela, a pozostałe 60% tej kwoty oraz odsetki stanowią dochód budżetu państwa – art. 27 ust. 4 ustawy).

Dodać należy, że zakładane w ustawie samofinansowanie się systemu pozostaje ciągle jedynie postulatem. Argument niskiej skuteczności odzyskiwania od dłużnika świadczeń wypłaconych z budżetu państwa jest także jednym z argumentów przeciwko skierowaniu tej formy pomocy do wszystkich osób uprawnionych do alimentów.

Problem zwrotów należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego, był i jest jednym z ważnych tematów poruszanych na spotkaniach powołanego przez Rzeczników Zespołu do Spraw Alimentów. Członkowie Zespołu stoją na stanowisku, że konieczne jest wzmocnienie działań nadzorczych i kontrola organów administracji publicznej w zakresie skuteczności odzyskiwania od dłużników świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Doceniając wnioski przedstawione w raporcie Najwyższej Izby Kontroli, opublikowanym 21 listopada 2014 r.² Rzecznik Praw Obywatelskich zwrócił się w dniu 14 marca 2016 r. do Prezesa Najwyższej Izby Kontroli z prośbą o podjęcie ogólnopolskiej kontroli doraźnej dotyczącej skuteczności odzyskiwania od dłużników świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego³.

W odpowiedzi Pan Prezes wskazał, że *propozycja zbadania podniesionej tematyki (...) zostanie zgłoszona do planu pracy Najwyższej Izby Kontroli w 2017 r., co umożliwi dokonanie oceny skuteczności odzyskiwania od dłużników świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego po upływie pełnego okresu świadczeniowego w rygorze znowelizowanych przepisów.*

W związku z tym, że w rocznym planie pracy Najwyższej Izby Kontroli na 2017 r, kontrola nie została uwzględniona, Rzecznik Praw Obywatelskich zwrócił się ponownie w dniu 23 marca 2017 r. do Prezesa Najwyższej Izby Kontroli z prośbą o rozważenie możliwości podjęcia kontroli doraźnej dotyczącej skuteczności odzyskiwania od dłużników świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego.

W odpowiedzi Pan Prezes wskazał, że *w drugiej połowie 2017 r. Najwyższa Izba Kontroli przeprowadzi kontrolę doraźną w jednym z wybranych województw, aby na tym przykładzie zidentyfikować ewentualne szczegółowe przyczyny niskiej skuteczności egzekucji należności alimentacyjnych.*

Mając na uwadze zaspokajanie potrzeb dzieci uprawnionych do świadczeń alimentacyjnych oraz bariery w realizacji tych uprawnień, działając na podstawie art. 10a i art. 11 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. z 2017 r. poz. 922) oraz art. 12 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2017 r. poz. 958), zwracamy się do Pana Prezesa o

² Działania wybranych organów samorządu terytorialnego z terenu województwa podkarpackiego w stosunku do dłużników alimentacyjnych, LRZ-4114-002/2014

³ III.7064.68.2016.AN

przekazanie informacji o wynikach przeprowadzonej kontroli, a także o rozważenie możliwości przeprowadzenia ogólnopolskiej kontroli dotyczącej wyżej wskazanego tematu.